

hami. List „Corriere di Gorizia“ piše zoper katoliško cerkev in nje člane tako, da se je ondofni knezo-nadskof čutil primoranega, obsoditi to počenje kar najodločneje in svojo obsodbo spraviti v javnost.

Tam se je izrecno reklo — navajam tu iz „Rinnovamento“: „Il sudetto foglio contiene formale eresia. Chi nega l'infalibilita del Romano Pontefice, per conseguenza nega altresì la Divinità di Gesù Cristo“. [Imenovani list piše formalno herezijo. Kdor taji nezmožljivost papežev, taji dosledno tudi Božanstvo Jezusa Kristusa]. Njega preuzvišenost je dodala: „Egli deplora e biasima altamente i cattolici che leggono un simil foglio“. [Močno obzaluje in kara katolike, ki čitajo tak list].

To je ostra obsodba lista, ki se v Gorici največ čita, in katerega oblastva nikdar ali vsaj le jako poredkem konfiskujejo.

V neki drugi številki — z dne 28. junija — obelodanjen je bil hujštrajec članek zoper duhovščino in zoper vero in sicer vsled slovenskih propovedij v nekem kraju.

Prestopim naj k izgredom zoper stanove in narodnosti in njih posledicam; k motenju javnega miru in pokoja in k nevarnosti, v katerih se nahajajo ljudje in imetje na Primorskem.

V knjigah in v listih se Hrvati in Slovenci ne imenujejo samo tujci, ampak tudi uskoki in barbari.

Vzemite v roke samo knjigo „L' Istria, Notizie storiche“, katero je spisal Defranceschi, mož, kateri je dolgo časa živel na truske večinoma slovanske te dežele; vzemite v roko knjigo Cavallijevu; mož je odgojitelj v Trstu in je spisal svojo knjigo za otroke; iz nje je vidno, kako sovraštvo se uceplja že otrokom zoper Slovane. V listu „Patria“ natisnena je bila pesem, s katero je zalagatelj naravnost hujskal na sovraštvo zoper Slovane, in ta zalagatelj, ki je poslanec, je tudi v javni seji deželne zbornice zboru propovedoval sovraštvo zoper Slovane rekši, da bo to sovraštvo ucepil tudi svojim otrokom, če jih bo kedaj imel. Slovenci in Hrvate je imenoval „potomce uskokov.“

List „Il giovine pensiero“ piše na tak način — jaz ga navadno ne čitam, a doposlale so se mi razne številke — da ga ni moči drugače imenovati, kakor revolverjski list. Pa vender je le redkokdaj konfiskovan. Da ne bom preobširen, naj citiram le nekatere številke. V številki z 22. julija 1893. piše: „Rozzo e S. Marco, Istria e Venezia, sublime abbraccio d'amore che durò 10 secoli. Nella piazza di Rozzo si conservano gli antichi cannoni. — La presente generazione annovera patrioti veri un solo eccettuato il . . . parroco.“

To-le je načelno hujskanje zoper župnika. „Finalmente è arrivato il giorno in cui potete scuotere il giogo pesante importovi dagli stranieri con una guerra sleale, fatta a voi coi mezzi più ingiusti, e rivendicare l'onore vilipeso col riagiustare i vostri sacrosanti diritti. La sorte vi è propizia“. V številki z dne 17. avgusta t. l. piše: „Dopo che gli oltremontani si insediarono in codesta cittadella l'oltracolanza panerata crebbe smisuratamente.“

Jn zakaj vse to?

Samo zategadelj, ker so v neki občini, v kateri prebiva 13.000 Hrvatov in poldrug tisoč Italijanov, po trdih borbah zmagali Hrvati. Italijanski listi ne morejo upravi ničesar čitati, pisati pa smejo vender na tak način zoper njo, ne da bi oblastva kaj storila, ker je občinski zastop hrvatski. V drugih občinah je uprava pod vsako kritiko in vender ima pri glavarstvih „srečo“.

V številki z dne 9. novembra se omenja naša interpelacija, stavljena dne 27. oktobra: „Dunque Spinčić, Laginja, Alfredo Coronini hanno presentata nella seduta del Parlamento del 27 settembre p. n. un'interpellanza al Ministero della pubblica istruzione, interpellanza ricca di menzogne e di basse insinuazioni contro il nostro patrio consiglio . . . i rappresentanti della nostra popolazione sapranno sventare, se siamo certi, i tentativi del panslavismo diretti a creare anche all'ombra della storica torre di un focolajo di deleteria agitazione, contraria di supremi interessi del paese, alle leggi della morale e dell'ordine.“

Gospoda moja! Ako zahtevamo kako solo, smo panslavisti, agitatorji itd. Navajati ni treba v dokaz, kako izrazi so se rabili v drugih številkah, kako postopajo naši, dobre ljudi imenuječi se sodeželani. Ta list rekel je v neki drugi številki, naj prebivalci dra. La-

ginjo, mene in druge slovanske poslance, če pridemo v kako slovansko vas, z breami preženejo.

„L' Istria“, oficijozno glasilo avtonemnega deželnega oblastva, oblastva dežele, v kateri sta dve tretjini prebivalstva slovanske narodnosti, imenuje Slovane pogostoma tolpe barbarov, uskokov i. t. d. Zlasti slovanske duhovnike psuje in napada samo zato, ker so Slovani, ker slovanski čutijo in se za narod, ki toliko trpi, potegujejo.“

„Ne grde jih pa samo listi, nego tudi c. kr. dostojanstveniki. Precej visoko st. ječ funkcionar rabil je pred kratkim besede „Porchi di Preti“, ne da bi mu bili dali duhovniki v to kak povod. Drug, še višji funkcionar rekel je — kakor so mi priče povedale in pismeno potrdile —: „Non ste tenir coi preti perché i preti vi menara in cattiva strada“. [Ne držite za duhovniki, ker oni vas spravijo na kriva pota]. Tako je govoril najvišji funkcionar na Primorskem neki slovanske občine pepucaciji o duhovščini, ki je jedini vzdrževalci morale v deželi.

Okna pujske čitalnice — to utegne gospodu grofu Franu Coroninju biti drago slišati — so bila že večkrat z velikimi kamni pobita. Okna v stanovanji kurata Legoviča v Kopru so bile pobite in sicer pri pet ur trajajoči demonstraciji, vsrviši se pod okni c. kr. političnih in sodnih oblastev.

Poprašajte pri njem, a ne pri sokrivi ali celo pravih krivcih.

Tarški župnik Koraca in Visnjanski župnik Močibob bila sta v lastni svoji hiši že mnogokrat v smrtni nevarnosti. Jednemu so nasprotniki na okna streljali in vrata pobili, drugemu pa kamnje v stanovanje metali in hišo njegovo oblegali. Zadnji čas se tudi zoper pazinskega župana in namestnika dež. glavarja odvetnika dra. Dukiča zlasti po noči demonstruje, tako, da se dr. Dukič ne upa po noči na ulico. Kriva so tega c. kr. oblastva, zakaj demonstracije so se zopet začele, od kar je v Paznu znani vitez Schwarz.

Dr. Dukič se je radi tega pri namestništvu in pri ministerstvu notranjih opravil pritožil, ali te dve oblasti ste pokazali tako brezbriznost, da se je Dukič odpovedal kot dež. glavarja namestnik. Namestništvo mu je pač sporočilo, da se ne sme odpovedati, ali on neče svoje odgovode preklificati. V dveh političnih okrajih se je lani govorilo, da je za glavo dra. Laginje objubljena nagrada 3000 gld. Prič za to je dovolj. Zapisane je imam. Orožniki so to javili predpostavljenu jim oblastvu in tudi okrajnemu sodišču. Na neko zadevno vprašanje je okrajno glavarstvo odgovorilo, da ničesar ne vé o tej stvari.

C. kr. državno pravdnistvo v Rovinju je na naznanilo okrajnega sodišča odgovorilo, da tu ne gre za hudodelstvo, katero je uradnim potem preganjati.

Najprej je torej treba ubiti, potem je hudodelstvo se le storjeno, morda pa tudi ne. Da pa se take reči ne dogajajo samo pri nas v Istri, evo za to dokaza. Prijatelj mi je dal „Deutsches Volksblatt“ z dne 5. junija l. l. v kateri številki je natisnen dopis s Primorskega, kjer se pripoveduje, da se je izid občinskih volitev tržaskih 4. volilnega razreda v Gorici praznoval, in se potem pravi: Da pa se je zmaga še sijajneje praznovala, treba je bilo kako socijalno visoko stoječo, avstrijski mislečo osebo insultirati in provocirati. V to je bil izbran grof Žiga Attems, potomec starodavne rodovine, ki si je za deželo pridobila velike zasluge. Ko se je grof Attems tisti dan vračal v svoj, zunaj Gorice ležeči grad, pridivilo se je za njim od židovskih liberalcev najeto krdelo izprijencev. Ti so grofa na najpoglednejši način psovali in med drugim kričali, „da bi bilo vse avstrijsko misleče ljudi ubiti“ ter proslavljali Italijo. Vrh tega je grof Attems dobil še mnogo pretižnih listov, v katerih se mu grozi z opustošenjem veli-ih njegovih vinogradov, če ostane še nadalje „austriacante“.

Slišal sem, da je grof Attems vse to in še huje reči izrecno potrdil. Tudi govori, katere je bilo pred kratkim slišati v gorškem občinskem zastopu, zlasti govor dra. Maranija — mož je javno govoril, zato je pač dovoljeno imenovali ga — kažejo jasno, kako se govori in hujska zoper Slovane, kako se ti obrekujejo, kako sovraštvo se proti njim propoveduje in to radi stvari, ki niti dokazane niso.

V zvezi s tem so tudi poulične demonstracije. O posamičnih teh demonstracijah mi ne kaže govoriti, zlasti ker so bile že omenjene v raznih govorih in interpelacijah. C. kr. vladi pravim pa le to: Vprašajte slo-

vanske deželne poslance istrske, kaj se jim je l. 1883. v Poreču zgodilo in kako se jim godi od tedaj sem v deželnem zboru in zunaj njega, zlasti če v zbornici hrvatski ali slovenski govore; vprašajte slovenske občinske svetnike in deželne poslance tržaske, kako se jim godi, če se potegnejo za slovensko zadevo; vprašajte razne Hrvate in Slovence, kako se jim je godilo, če so zadnji čas prišli v Poreč, v Koper, v Višar, v Oprtalj itd.; vprašajte buzetnega župana, kake poulične demonstracije so se proti njemu in proti njegovemu uradu priredile in kako so tedaj postopala c. kr. oblastva; vprašajte buzetnega župana in buzetnega župnika-dekana, kako se jima je godilo, ko sta prišla k okrožnemu sodišču v Rovinju zaradi omenjenega napada na neko procesijo; vprašajte duhovščino oprtaljske dekanije, kake poulične demonstracije so se proti nji uprizorile v Oprtliju dne 15. aprila 1891.; vprašajte bivše ondofne duhovnike Jelusiča, Ščuta, Frušca in topolovskega kapelana Knavsca; vprašajte duhovnika Bottegara in Štefanottija, kako je okolo 600 oseb dne 8. maja 1891. v Bujah demonstriralo in kaj se je vse proti njima pripravljalo; vprašajte duhovnika Ptasinskega, kako se je l. 1889. proti njemu demonstriralo v Poreču; vprašajte tega duhovnika in župnika Goreca, kake demonstracije so se v Velikem tednu l. 1891. proti njima v Poreču pripravljale; vprašajte župnika Koraca in Močiboba, kako se je proti njima v Taru in Visnjanu demonstriralo; vprašajte župnika v Roču in njegovega kooperatorja, kake demonstracije se že leta in leta proti njima uprizarjajo; vprašajte kvata Legoviča v Kopru, kako se je proti njemu demonstriralo v Vižinadi in v Kopru nekega dne, kakor že rečeno, celih pet ur čnto pred okni c. kr. oblastev, ne da bi bila ta kaj storila zoper veliko množico demonstrantov. Poznam, gospoda moja, ulice, poznam poslopje oblastev in kuratovo stanovanje. Vprašajte še druge Hrvate in Slovence v Kopru, zlasti nekega učitelja, potem profesorje in dijake, kako in kolikokrat se je proti njim demonstriralo.

Pred kratkim pisal mi je eden teh profesorjev, da je nastal mir, odkar zboruje drž. zbor. Malo so tam torej vender v strahu, kadar zboruje državni zbor. Vprašajte urednika lista „Naša Sloga“ in druge Hrvate in Slovence, ki so bili dne 28. avgusta 1892. v Paznu, kako se je proti njim demonstriralo; vprašajte dr. Mandiča, kako se je proti njemu demonstriralo, ko je to poletje po službenih opravkih tja prišel; vprašajte hrvatske izletnike iz Senja, kake demonstracije so se proti njim priredile na Krku, ko so te poletje tja prišli. Po ulicah in sploh povsod se demonstruje zoper tiste, ki hrvatski ali slovenski čutijo, ki ne pripoznavajo, da so primorske provincije in ki so na poti izvršitvi irredentovskih idealov.

Sedaj pa prest pim k irredentizmu in kar je z njim v zvezi. Ker bo stvar nekoliko daljša prosim potrpljenja, gospoda predsednika pa dovoljenja, da čitam citate. Prej pa naj omenim, da ne maram posegati v zasebno življenje in da ne dolžim italijanskega naroda v celoti. Želim samo, da si naredi visoka zbornica pristno sliko o razmerah na Primorskem in da se tudi vlada informuje, ker imate zbornica in vlada pravico in dolžnost, poznavati razmere v posameznih deželah tako glede na narode, kakor glede na državo in na vladarja ter varovati interese narodov, države in vladarja.

Šolska družba „Pro Patria“ je bila razpuščena zaradi govorov na njenih zborih. Mesto nje se je ustanovila druga šolska družba „Lega nazionale“ s povsem enakimi pravili in v povsem enak smoter kakor „Pro Patria“, ne glede na to, da društvo ne ustanavlja samo šol v varstvo italijanske narodnosti, ampak zlasti šole za poitalijančevanje slovenskih in hrvatskih otrok. V teh šolah se kar očitno politikuje.

Meseca januarja 1893. so se v Ločniku pri Gorici vsrile občinske volitve. Takrat se je očitno govorilo o stranki „Legini“ in med drugim se je reklo, da ima „Lega“ dovolj sredstev za horbo zoper avstrijski misleče Slovane. To si je treba dobro zapomniti. Po mnenji Legistov je borba zoper primorske Slovane identična z borbo zoper avstrijsko misleči del prebivalstva. [Čujte! Čujte!]

V knjigi profesorja dr. Benuttija „Manuale di geografia, storia e statistica del Littorale“ in v knjigi že prej omenjenega Karla de Franceschi se imenujejo Slovani „stra-

neri“. To ima svoj pomen. V knjigi drugo imenovanega moža na str. 7., 8. in 9. uvoda se imenuje Italija „občudovanja vredna mati Istre, Trstia, Gorice in Goriske. [Čujte! Čujte!] Attili Brunialti skuša v svoji knjigi „Gli eredi della Turchia“, Milano 1890. v četrtem poglavju dokazati, da Avstrija Trentin in Primorsko olistopi Italiji in da mora, dokler se to ne zgodi, z Italijani v tej deželi prijazno ravnati, kakor se tudi res ravna. Govorim samo o Primorskem.

D o p i s i

Iz Sela, 9. jan. Preteklo nedeljo je imelo tukajšnje „Bralno društvo“ svoj letni občni zbor z navadnim dnevnim redom. Društveni odbor je ostal povsem nespremenjen.

Posvetovalo se je o marsičem; — sosebno, kako bi se društvo bolj oživelo, razvijalo ter ude — vsaj podporne — pomnožilo.

Da ni tako lahko vzdrževati „Bralno društvo“ v tako priprosti občini, bode vsak razumel, ki le količkaj pozna razmere na deželi. Nezavednost — žali Bog — je še velika. Da se pa naše društvo vender le vzdržuje in razmeroma še precej napreduje, gre v prvi vrsti vsa čast in hvala g. Francetu Bavčarju, tukajšnemu daleč okolo znamenju, mizarskemu mojstru.

Z veseljem je odbor sprejel nekaj novih podpornih udov, med temi tri vrle narodnjake iz sosednih Berji. Tudi „Sloginih“ zavodov smo se spomnili pri tej priliki; malo, a vrlo društvo je zbralo v ta namen 6 kron.

Iz Ajdovščine: No! se je pa že zopet kdo obesil — tarna kaka stara ženica dolgih las a kratke pameti — da nas sedaj ta strašna burja toli nadleguje. In res! koj v terek po novem letu začela je ta — nebodijo treba — skoro po vsej Vipavski dolini razsajati, z najhujšo silo, ter je v zvezi z neznosnim mrazom neprestano tulila do nedelje.

Marsikak dimnik moral se ji je ukloniti in ni strehe, da bi ne bila več ali manj poskodovana ali celo odkrita. Umeje se, da ni bilo varo hoditi izpod strehe. Za nemeček privarila nam je v soboto še polno snega.

Vsled sune burje je poštni voz jako neredno dohajal in trebalo mu je držačev. Pa tudi druge voznje je nemalo zaostalo in marsikak popotnik moral je po več dnij obličati na mestu, oziroma si pot odložiti.

Naj bi se vender enkrat merodajni krogi, milostno ozri na nas ter nam čim preje oskrbeli prepotrebno in že toli zaželjeno železnico. —

S Koroškega. — („Kärntner Zeitung“). Krščanski dnevnik v nemškem jeziku — to glasilo smo Korošci dobili od svojega skofa za novo leto, in v resnici se ga pošteno veselimo. Prve štiri številke nam pričajo, da ima list dobre in v vedah podkovane sodruidnike. V člankih se peča največ s socijalnim vprašanjem in narodnim gospodarstvom po izgledu dunajskih antisemitov. Pod to zastavo je upanje, da Krščanstvo med nemškimi Korošci vender le zmaga. Z strogo verskim listom se tukaj, na tako liberalnih, brezverskih ali maloverskih tleh nič ne opravi, kakor so pokazale dosedanje skušnje. Na Dunaju je bilo ravno tako: Krščanski listi si niso mogli pridobiti veljave, dokler so povdarjali samo vero. Ko so pa začeli dokazovati, da je liberalizem s svojimi načeli tudi v gospodarstvu škodljiv in poguben, ker obožava in brani ljudstvo izsesajoči kapital, začeli so ljudje premisljevati in svojo prejšno zmotno spoznavati. Seveda pisana beseda se ne zadošča, podpirati jo mora živa beseda na javnih shodih. Take shode krščanski socijalisti na Dunaju marljivo pripravljajo; pa tudi naši Koroški posnemalci hočejo take shode sklicevati. Enega so že imeli v Wietingu [Bitnjah] v Gorški dolini. Bil je dobro obiskan, in kmetje so govornikom živahno pritrjevali. Oglasil se je k besedi tudi neki socijalni demokrat in hotel propagando delati za svoje nauke; pa spretni govorniki so ga vzeli v klešče in ga na laž postavili, da je moral med glasnim smehom poslušalcev odstopiti. Ko je rekel: „tudi jaz sem se v soli učil krščanskega nauka“, zavrnil ga je neki kmet: „pa ste že vse pozabili“. In ko je rekel, da ni res, da hočejo socijaldemokrati kmetom njih zemljo vzeti in da niso zoper osebno premoženje, zavrnil ga je eden od govornikov in mu dokazal iz socijaldemokra-

tiskih spisov, da socialisti priznajo le neko uživalno lastnino, na pr. če kdo žemlje ze v roci drži, ta je njegova in jo sme pojediti, nepremakljivega premoženja ali imetja v gotovini, ki bi se smelo dedičem prihraniti, pa nočejo priznati. Tako je tedaj tudi na Koroskem socialno uprašanje na dnevni red postavljeno. Po eni strani se socialdemokrati vedno živahreje gibljejo, po drugi strani je pa nemška duhovščina dvignila krščansko-socialno zastavo. Nemskim liberalcem sta med Nemci samimi vzrasla dva nova sovražnika, mi Slovenci imamo pa pri tem ta dobiček, da bodo nas bolj pri miru pustili, ker se bodo Nemci med seboj lasali. Do zdaj so vsi udarci surovih koroskih liberalnih časnikov padali le po naših hrbtih. Smešno je, kako se nemskoliberalni listi novega krščanskega dnevnika bojijo. Še prej ko se je rodil, začeli so ga že zmirljati in psovati. Novi list ima mnogo dopisov, kar dokazuje, da ga hoče nemška duhovščina pridno podpirati. Da bi le tudi prav mnogo shodov napravljali in z ljudstvom v vedno tesnejšo dotiko in zvezo stopili, potem je upanje, da vendar kaj opravijo in liberalizmu tudi pri nas kosce napravijo. Ze to je za bralce časnikov velika olajšava, da pridejo zdaj tudi druge reči v razgovor, ne samo narodna prenapetost in domisljavnost. Pisava naših „liberalnih“ listov se je morala že vsakemu pristuditi, kajti vsaka druga beseda je bila „nemstvo“ pa „zatirano nemstvo“ in nemška veda in nemška hrabrost in nemška zvestoba in nemška dobro srčnost in nič ko nemško in zopet nemško. Mi slovenski rodoljubi pa smo jim bili pravi izvržek človeštva, dajali nam niso drugih priimkov, kakor: Hetzer, transkarawankische Hetzer, Friedensstörer, Wühler, Heuchler, Römlinge, Fanatiker, Russenanbeter, Finsterlinge itd. S tako nesramno pisavo so nemško ljudstvo nadražili zoper slovenske rodoljube, da tisti nikjer niso bili varni pred besednimi žaljenji in porogljivim zasmehovanjem. Morda se tem „hrabrim“ hujskačem, ki so na nas kamenje lučali iz varnega zavetja nemške večine in vladne naklonjenosti, kedaj enako z enakim povrne, kadar bolj k moči pridejo krščanski in demokratični socialisti, kajti oboji so zakleti sovražniki liberalizma. Kadar bo pa poslednji ob tla vržen, začne se boj med krščanskimi socialisti i med socialdemokrati. Človeški rod pač neče in ne more biti brez preprirov in bojov; že od časov Adama in Eve se bori luč s temo, dobro s hudim; srečen on, komur je dano, da si te odurne boje le od strani ogleduje in se o nečimernosti tega življenja čedalje bolj preveri.

Domače in razne novice.

Dr. A. Gregorčič je še vedno bolan, da mora čuvati ne le sobo, ampak celo posteljo. Vendar je upanje, da se mu kmalu povrne zaželjeno zdravje, česar vsi željno pričakujemo.

Narodnikom. — Gg. naročniki, ki niso še poslali naročnine, naj blagovole to storiti čim prej, ker s tem nam jako olajšajo stališče. Znana pravda pred laškimi porotniki nas stane okoli 1200 gld., kar je za naše upravnništvo hud udarec, kateri bi lože prenesli, ako bi vsi naročniki storili svojo dolžnost. Kdor nas torej hoče podpirati v naši težavni nalogi, naj skuša redno plačevati naročnine liste. To je naša edina prošnja, ki je gotovo opravljena.

Prosimo torej!

Imenovanje. — Naš domačin g. Jeler Vodopivec, sin gosp. cesarskega svetovalca in čitalničnega predsednika, zdaj finančni vajenec v Trstu, je imenovan rezervnim poročnikom. Častitamo.

Radodarni doneski. — Za „Slogine“ učne zavode so dalje došli sledeči darovi:

Dobrotnik naše mladine, ki noče biti imenovan, 200 kron. — V „Narodni Čitalnici“ v Kanalu zbrali 5 gld. 28 kr. — Preč. gosp. Iv. Dugulin v Ajdovščini 3 gld. — Č. g. Andrej Urbančič, vik. na Pečinah, 10 gld. — G.čna Ida Vergna v Kamnjah in M. P. vsaki po 1 krono, J. V. pa 4 gld. — Gg. Jos. Rustja in Adolf Mlekuž v Bolcu nabrala pri g. Francu Fonu 1 gld. 70 kr. — Č. g. Val. Kragelj v Trenti nabral med zbranimi starošinami 2 gld. 55 kr. — V „Bratnem društvu“ v Selu zložili so 7. t. m. 3 gld. — Gospa Eliza Seppenhofer v Gorici zopet 2 gld. 80 kr. — Č. g. Jakob Fon, vikarij v Kredu, 4 gld. 80 kr. — Gospa M. Neme: na Nabrežini poslila 5 kron nabranih pri tombohli. — Gosp. Anton Kosmač v Cerknem je poslal 2 gld. 50 kr., katere so darovali: Trušnovič 30 kr., Derlink Jos. 30, Bevk Lovr. 10, Flander Blaž 10, Obid Fr. 10, Roje 10,

Obid Martin 20, Kumar Iv. 10, Selak Fran 10, Podobnik Jak. 50 in Kosmač 60 kr.

Za „Slogino“ božičnico nam je objaviti še darove: Gospa Hadolinka, trgovka v Gosposki ulici, namesto navadnega mandolata odjemalcem za bučič, 5 gld. — Gosp. Gaspar Likar, trgovec v Gorici, je daroval sledeče reči: 13 sešit papirja za otr. vrte, 16 map, 100 lesenih in 100 jeklenih igel.

O našem „Primorcu“ je nekdo podtaknil v „Slovenski Narod“ neresnično vest, da bo odslej izhajal vsak mesec le po enkrat namesto vsakih 14 dni. Od kje neki je dopisnik vzel to povsem iz trte izvito vest? Nam se nikdar še sanjalo ni o takej premembi pri „Primorcu“ pač pa bi ga raje izdajali še po večkrat. To novico si je dopisnik kar izmislil! Tako ravnanje je vredno najstrože obsodbe, kajti dopisnik je skoro gotovo z nekima namenom to novico podtaknil v „Narod“. — Od dopisnika zahtevamo pojasnila in to jasnega pojasnila: kje je pobral ono vest. Ako si je ni sam izmislil, mu ne bo težko, ustreči naši zahtevi. Take vesti motijo naročnike in spleh celo javnost, zato moramo ostro obsojati, da se kar takó v dan pošiljajo med svet.

„Kažipot“ naše tiskarne bo obsegal poleg navadnega koledarskega gradiva in raznih obče koristnih podatkov tudi razne prometne zveze po raznih železnicah, po poštah in po morju, natančno cerkveno upravo, solstvo, politiško, sodniško in avtonomno upravo, trgovce in obrtnike v deželi itd. itd. Knjiga bo prav koristna za vsak urad in za vsakogar, ki se količkaj peča z javnostjo. Izide sredi februarja. Cena obširni knjigi 1 gld.

Vsa narodna društva in županstva niso še poslala svojih podatkov.

„Slovanska knjižnica“. Jutri izide 8. snopič. Pribeči jedno češko in jedno rusko povest in dve ruski pesmi Nekrasova, kateri je preložil znani prologalec prev. g. dekan Iv. Vesel.

Fran Schaffenhauer, upokojeni gimnazijski ravnatelj, umrl je dne 5. t. m. po kratki bolezn. Rojen dne 2. febr. 1820. v Samoboru na Galiskem preselil se je v rosnu mladosti s svojim očetom, nižjim finančnim uradnikom, v našo lepo Gorico, ki mu je postala druga domovina. Koj po dovršenih gimnazijskih naukih postal je adjunkt na goriski gimnaziji, od koder je bil imenovan profesorjem na gimnazijo v Celje. L. 1850. povrnil se je na gorisko gimnazijo, kjer je poučeval do l. 1868. Klasično filologijo, a od l. 1868. bil je ravnatelj temu zavodu do svojega upokojenja l. 1874.

Pokojnik bil je blaga duša v besede pravem pomenu, svojim učencem najblagohotnejši oče, svojim tovarišem učiteljem ljubezniv prijatelj, starišem, išočih pri njem dobrega sveta, vedno odkritosrečen, veren svetovalec. V narodnem oziru bil je popolnem nepristransk ter vsem narodnostim jednako pravičen celo v hudih časih Stremajerjevega gospodarstva. Za njegovega ravnateljstva so se dijaki v narodnem oziru popolnem svobodno gibali. Takó so smeli sodelovati pri znameniti Preširnovi slavnosti pri „zlati Zvezdi“ l. 1872., ki je še dandanes „starišim“ v najboljšem spominu; takó so smeli v prostorih naše čitalnice samostojno nastopati kot pevci, igralci in deklamatorji. Tudi dijaska „beseda“ iz l. 1873. je naši „stari gardi“ še v prijaznem spominu. Pri dijaških mašah si v tedanjih časih slišal zraven latinskega petja tudi slovensko in italijansko. Dandanes je to seveda drugače! Takrat se je dijakom svetovalo, učiti se deželnih jezikov, vzlasti svojega materinega jezika. Dandanes drugače! Takrat se je računalo z dejanskimi narodnostnimi razmerami in potrebami. Dandanes drugače! Takrat je padalo koncem leta 9-10% vseh dijakov, dandanes jih pada -- 25%!! Kaj čudo potem, da je bil ravnatelj Schaffenhauer v vsej deželi obče priljubljena oseba? Kaj čudo, da plakajo ob njegovem grobu obé narodnosti jednako, Slovenci in Italijani? Najlepši dokaz splošne njegove priljubljenosti bil je sprevod, kojega se je udeležilo v nedeljo dne 7. t. m. ogromno število iz vseh slojev goriskega prebivalstva. Mej vsemi udeležniki bila je jedna misel: „Bil je blaga duša! Bodi mu blag spomin!“

„Goriški Sokol“ imel je v soboto od 4. do 6. pop. svoj redni letni občni zbor v sokolski dvorani. Udeležba je bila zadostna v zmislu društvenih pravil. Starosta g. A. m. Obizzi je poročal kot starosta in kot začasni namestovalec tajnika o delovanju dru-

štva v preteklem letu, omenil ustanovitev tamburaškega zbora, zahvalil njih požrtvovalnega vodjo g. M. Korsiča, pevovodjo g. L. Bajta in diletante, ki so omogočili s svojimi res vstrajnim delovanjem, da se je društvo dosti živahno gibalo. — Blagajnik g. J. Musič je poročal o računu za preteklo leto in povedal, da je bilo 509 gld. 23 1/2 kr. dohodkov in 490 gld. 68 kr. stroškov; v zadnji svoti zo že sprejeli tuži izdatki za tamburice. — Zbor je soglasno sprejel na znanje obe poročili.

Pri volitvi novega staroste in odbora poprosi za besedo zvest član od prvega počelka in bivši podstarosta g. Martin Poveraj, trgovec in krojaški mojster na Travniku, in predlaga, naj zbor z vsklikom izvoli za novega starosta tiskarja in urednika A. Gabrščeka, kar se je soglasno zgodilo. Novizvoljeni starosta se zahvali na častni izvolitvi in pravi, da soglasnej želji bratov Sokolov ne more odreči in zato sprejme izvolitev. Da mu bo pa mogoče voditi društvo takó, kakor si želi, treba mu je vsestranske podpore od strani društvenikov, treba dobrega odbora, v katerem bo vsak moč povsem na svojem mestu. Obljubi po svojih močeh storiti vse, kar bo mogoče, da bo društvo čedalje bolj napredovalo in takó koristilo našej skupni slovenski stvari v mestu, ki je bilo in mora zopet biti povsem naše. *)

V odbor so bili potem izvoljeni z listki sledeči gospodje: Martin Poveraj, Josip Musič, J. Dekleva, J. Hvala, Rud. Polenčič in Avg. Jansa. — V prvi odborovi seji je bil izvoljen podstarostom g. Poveraj, blagajnikom g. Musič in tajnikom g. Jansa.

Dal Bog, da bi se novemu odboru posrečilo, doseči polagoma to, da bi društvo dobilo prepotrebno telovadnico.

V predpustu bodo v Gorici sledeče zabave:

V Čitalnici plesne vaje 13., 20. in 27. t. m. od 8. ure zvečer dalje. Običajni veliki ples bo 4. febr. — Pri „Sokolu“ plesne vaje 21. in 28. t. m. in morebiti tudi 2. febr. Veliki ples bo na pustni torek 6. febr. — Vstop k vsem zabavam imajo le udje in na imé vabljeni gostje. Neudje, ki želé udeleževati se zabav, naj se oglašé za vstopnico pri katerem odborniku.

V Podgori je bil pretekli teden izvoljen županom g. Anton Klančič, dosedanji mnogoletni župan; nastopil je že deveto dobo svojega županovanja in prihodnje leto bo petindvajsetletnica, katero redko kdo doživi. To je dokaz, da gosp. Klančič uživa v svoji občini neomejeno zaupanje, h kateremu moramo iskrenemu in delavnemu rodoljubu od sreč častitati.

Gosp. Klančič je tudi predsednik tamošnjega bralnega društva, ki priredi v nedeljo veselico s pomočjo: „Goriškega Sokola“. Ni dvoma, da bo ta dan zopet veliko Goričanov navzočih pri narodni veselici v naši prijazni Podgori. Začetek ob 5. popoldne.

V Vrtovinu so se vršile 12. dec. občinske volitve v najlepšem redu in soglasju vseh občinarjev, kar je v sedanjih časih velika redkost. Volitev županstva pa je bila 9. t. m., pri kateri je bil zopet soglasno izvoljen g. Jožef Čermelj županom, za podžupane gg. Andrej Podgornik, Franc Pirjevec, Martin Lozar in Anton Čermelj. — Po volitvi so starošine zložili za „Slogine“ učne zavode 4 gld. 70 kr. in takó z narodnim dobrodelnim namenom zaključili letošnje volitve. Čast jim!

Uspeh interpelacij. — Naše poročilo pod tem naslovom v zadnjem „Primorcu“ je zbudilo splošno presenečenje. Čitatelji vsi uprek so ugibali, kdo neki se je spozabil do tolike surovosti nasproti našim gg. državnim poslancem. — Toda od nekih strani se je ono nečastno dejanje podtikalo možu, ki je povsem nesposoben za enake čine. Zato si steženo v dolžnost izjaviti, da naše poročilo se ne nanaša na politiškega načelnika v Gorici, ki je osebno Slovincem prijazen in pravičen.

Pri Sv. Luciji so bili izvoljeni v odbor tamošnjemu „Bratnemu društvu“ sledeči gospodje: župnik Jos. Fabijan preds.; velep. Ign. Kovačič podpreds.; kreinar Ant. Mikuž tajnikom; učit. Jos. Kenda blagajnikom; kapl. Blazij Bevk in posest. Ant. Vuga odbornikom. — Ni dvoma, da bo ta vrlo sestavljeni odbor društvo uspešno vodil po poti, ki vede do onega blagega cilja, za kateri je bilo ustanovljeno.

*) Ni pa zagotavljal, da „Sokol“ bo odslej veliko boljše uspeval nego doslej, ker tega zagotavljanje ni mogel, kar bi bilo naravnost smešno. To naj si zapomni dopisnik v „Slov. Narodu“.

Iz Kobarida: „Narodna Čitalnica“ v Kobaridu bo imela občni zbor v svojih prostorih z navadnim letnim vspešnim dne 14. januarja t. l. po blagoslovu, h kateremu vabi najuljudnejše g. g. društvenike Odbor.

Dr. Venuti si hoče tudi pridobiti Maraniju enak zastavi venec z udrihanjem po Slovincih v mestnem zastopu goriskem. V zadnji seji spravil se je na naše državne poslance in začel udrihati po njih takó silovito in razžaljivo, da si ne upamo ponatisniti njegovih besed. „Corriere“ ni bil zaplenjen, ko je priobčil take psovke proti našim poslancem. Pri „Soči“ in „Rinnovamentu“ je vsaka ostrabeseda že „hujskanje“, „Corriere“ pa ima prosto roko, da piše, kar se mu zljubi.

In rodbina Venutijsva se ima skoro izključno Slovincem zahvaliti, da je to, kar je! Dr. Venuti je sin slovenske r. utere, izredil se je s slovenskim mlekom, izučil s slovenskimi novci, a zdaj je naš najbolj zagrizen nasprotnik. Brez Slovencev bi njega niti ne bilo nikdar na svet! — Opomniti nam je, da glavna štacuna v Solkanu je — Venutijsva. Rojaki, svoji k svojim!

Notranjsko je zopet izgubilo svojega deželnega poslanca. Po smrti g. Hinka Kavčiča so notranjski volilci izvolili iskrenega rodoljuba g. J. Kraigherja, ki je pa po kratki bolezn umrl pretekli teden. Obširnejši dopis iz Ljubljane priobčimo prihodnje.

Iz peresa istega dopisnika smo prejeli tudi obširen članek o neki „koaliciji“, ki se baje snuje v deželnem zboru kranjskem. Priobčimo ga prihodnje.

100.000 znamk prečtompljanih je na ponudbo! Vse so očistene in snužne iz različenih dežel svetá; so avstrijske, italijanske, nemške, francoske, avicarske, ruske, romunske, srbske, angleške in razno ameriške. Pridobljeni značek je namenjen za dobre namene, to je za misljono, ubogo učence, zapuščene sirote itd.

Dandanes je z znamkami cela kupčija! po mestih dobé se polne tovarne znamk. Zbiranje znamk je kaj priljubljena zabava; na nizah gospode najdeš celo „albu mo“, z znamkami. Po Egiptu, v Carigradu in semtertje po Italiji in Nemčiji se z znamkami tapecirajo tudi sobe in dvorane. To delo mora biti zelo krasno.

Velike zbirke raznih mark imel je neki grajščak v mestu Radgoni. Ta tapecirali ali nalepil je z znamkami sobano, ki je merila 460 m. Napravil je na stenah vsakovrstne podobe, grbe, orožja, cvetlice, zvezde itd. Vsakdo mora strmeti nad krasoto tega dela. V ta namen uporabil je 90.000 mark. Delal je na tem čez tri leta.

Velikanska zbirka omenjenih 100.000 znamk se dobi pri č. g. Karolu Čigonu, vikarju v Temnici, P. Kostanjevica na Krasu. Kdor več dá, ta jih dobi. Namen je blag, vzvišen, svet! Priporoča se tedaj blagosrečnosti kristjanski! Na Dunaju oddajajo se po 25-50 kr. tisoč. Zraven teh dobi se pri imenovanem gospodu tudi 9300 kolekov in sicer starih, v papir vtisnjenih, kakor tudi novejših, iz raznih dob in razne vrednosti.

V Prvačini se je osnovala ženska podružnica sv. C. in M. Pridobljenih je že lepo število družabnic. Koj bo podružnica povsem ustanovljena, bomo več poročali o njej.

V Grojni pri Gorici imeli so za novo leto spomladanske cvetlice, katerih je ob tamošnjih solčnih bregovih veliko poganjalo. Toda po novem letu je mraz in sneg končal njih nježno življenje.

Nesreča. — Na Lokvah pri Trnovem so zagali drva; nesrečen slučaj je hotel, da jedno drevo je padlo na Jos. Volka in ga zmečkalo, da je kmalu potem umrl.

Statistika. — Na Kranjskem je bilo rojenih v minolem l. 1893. 17.680 otrok 9144 dečkov in 8.536 deklic. Umrlo je 15.941 ljudi, torej se je prebivalstvo pomnožilo za 1.739 oseb. Porok je bilo 3.328, umorov 24, samomorov 35.

„Radogaju“ pristopila sta za ustanovnika z doneskom po 100 kron gospoda dr. Matija Hudnik, odvetnik in Ljubljani, in Josip Dekleva posestnik v Postojni.

V Bolcu je bil pri občnem zboru Čitalnice 4. t. m. izvoljen sledeči odbor: Al Sorč predsednik, Fr. Kovar podpr., Greg. Šubič blagaj., Adolf Komac tajnik, F. Klopič, Ant. Šulin in Krist. Bratina. — „Miru“ se je dovolila mala podpora. Tudi nasvet v „Primorcu“ gledé petja je prišel v pretres in uvaževanje.

Priznana najboljši in najzdravejši

določek bobovej kavi.

Priporočeno od zdravniških veljakov

ženam, otrokom, na želodec bolnim itd.

Dobiva se povsod. *Sch. Kneipp* 1/2 kila 25 kr. (50 vinarjev)

Neogibno potrebna je za vsako gospodinjstvo in vsacega ki pije kavo,

Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava

z okusom bobove kave.

VAŽNO ZA VSAKO GOSPODINJO IN MATER

Zdravje i blagostanje družine je največ v rokah žene in matere! Na-nje se obrača tedaj prošnja za preizkušanje in upeljave „Kathreiner-jeve Kneipp-ove sladne kave“. Ta je najboljši, edino in naravno zdravi določek bobovej kavi. Nijedna gospodinja ne sme nadalje prezirati tega vprašanja. Ono je velevažnega pomena za dobrostanje in za varno gospodarstvo! V prvič se ponuja domači sad, resnično zdravstvena in družinska kava! Sama na sebi vže sladna, zdrava pa redilna, vzdrži „Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava“ kot določek bobovi kavi svojo prijetno dišavo. Prične naj se s tretjino določka in more se ga potem po okusu pomnožiti do polovice in še več! Kava prihranitev tedaj nasproti vsem do sedaj vporabljenim surrogatom, kateri so razven tega nevržiti, vrh vsega večinoma zdravju škodljivi i vsekakor le barija. Da je tudi bobova kava, ako se jo čisto pije, „strup“ in da provzročuje želodčne in živčne bolezni, nagnjenost za mrtvoud tresoče se roke, to vč vsaka gospodinja. S kakim veseljem mora biti sprejet določek, kateri poleg omenjenih prednosti prepriča, tudi ob enem zdravju nevarne posledice bobove kave! Nezaslišani uspeh od kratke vpeljave je temu najboljši dokaz! „Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava“ se razven tega vsega sedaj tako izvrstno izdeluje, da odpade vsaka nabančena priprava ter se dá kar z bobovo kavo skupaj zmelsti in naliti, sploh na vsak do sedaj znani način pripravljati. Za bolne in šibke osebe, osobito pa za otroke, brezpogojno ni izvrstnejšega redilnega sredstva od sladne kave, katero se zmelje, 5 minut prekaha, povreje, ocedi in se jej sledujče pridene medu (ali sladkorja) in mleka. Vestna reč vsaki materi je, da to poskusi; ne ona, ne otroci ne bodo tega več opustili.

NB. Radi brezcehitnih ponaredb naj se pazi pri vkupovanju na ime

Opričo, tehtano blago, ali pa v zavojih, narejenih v prevaro, naj se brezpogojno zavrne.

Svojo veliko zalogo
olja iz oliv
priporoča
Enrico gm. Carlo Gortan,
via Caserma 4, Trst [naspr. pivarni Pilsen]

Najcenejši slovenski dnevnik
„Eidnost“.
glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko, izhaja v Trstu in stane za celo leto 9 gld., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in 90 kr. na mesec.

Anton Potatzky
v Raštelju št. 7 v Gorici
prodajalnica drobnega in nürnbergskega blaga
na drobno in na debelo.

Jedino in najcenejše kupovališče.

Posebna zaloga
za kupovalce in razprodajalce na deželi, za krošnjarje in čunjarje.

Največja zaloga
čevlarskih, krojaških, pisarskih, popotovalnih in kadilnih potrebščin.

Zimska obuvale.
Vozički in stoli na kolesih za otroke.
Strune za godala.

Posebnost: Semena za zelenjavo in trave.
Prosimo dobro paziti na naslov:
Na sredi Raštelja št. 7.

Edina tovarna
„Caffè Vittoria“
V TRSTU.

Kava „Vittoria“ je edina svoje vrste, kajti rabi se sama, kar je njena posebnost, da jej ni treba dodajati kolonijalne kave!

Z mlekom je sladna. Ako je p. prinesano dvajsetino prave kave, postane **izborna!**

Kava „Vittoria“ se visoko ceni, kar je izredno zdravilna, okusna, krepilna in ekonomična. — Iz enega kila se dobi 80 večjih skledic kave.

S kavo „Vittoria“ pripravimo gotovo 200 odstotkov v primeri s kolonijalno kavo, katera, in sicer navadne vrste, pečena in zmelata ne stane pod gld. 180; doim pa kava „Vittoria“ stane le 60 kr., dobimo razloček gld. 120, kar je enako 200 odstotkom.

Kemična analiza gospoda **Augusta Viertelera**, profesorja na c. kr. akademiji za kupačijo in mornarstvo; gospoda **Ivana Perhauza**, profesorja kemije in zapriseženega izvedenca; kemično-analitičnega-tehnološkega poskušališča **Ivana Heur. Huber-ja**, št. št. kakor tudi laskava mnenja mnogih odličnih zdravnikov (ki jo nazivajo kavo bodočnosti); ako se dostavimo, da to kavo rabijo že nekatere bolnišnice, dobrodelnih zavodov, kolegij in semenišča; dalje da konsumenti hlastno poprašujejo po nji — vse to sijajno potrjuje, da kavi „Vittoria“ tiče danes prvo mesto med vsemi do zdaj znanimi prinesili.

Gotovo je torej, da bo to kavo rabila vsaka rodbina, koji je mar zdravlje in stedijsa.

Uzerci brezplačno. — Za poskušajo se razpošiljajo po pošti zavoji po 5 kil proti povzetju 3 gld., ako se je obrnil na založnika **R. du Ban v Trstu, Piazza Lipsia 2.**

Založnik v Gorici gosp. Ernest Stecker,
Červinjani gosp. Giuseppe Dressici, r. Franca.

Knjigarna in prodajalnica papirja
J. Fallich v Gorici
priporoča ilustrovane in modne časopise in knjige vseh vrst. Dalje priroča vseh vrst pisanih in solskih potrebščin po najnižjih cenah.

Lekarna „**J. PSERHOFER**“ ja Dupaj. L., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, rjeje univerzalne kroglice
im-novane, zaslužijo slednje ime po vsej pravici, ker je v resnici jako mnogo boleznij, v kojih so te kroglice zares izvrstno učinkovale.

Ze mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene in je malo obitelji, kjer bi ne imeli vsaj malo zalogo tega izbornega domačega sredstva.

Mnogi zdravniki so priporočevali in priporočujejo te kroglice kot domače sredstvo, vzlasti proti vsem boleznim, ki nastanejo vsled slabe prebave in vsled obstrukcij.

Od teh kroglic stane: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zvitok s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., če se pošlje nefrankovano proti povzetju pa 1 gld. 10 kr.

Ce se poprej vpošlje denarni znesek, potem stane poštnine prosta pošiljatev: 1 zvitok kroglic 1. gld. 25 kr., 2 zvitka 2 gld. 30 kr., 3 zvitki 3 gld. 35 kr., 4 zvitki 4 gld. 40 kr., 5 zvitkov 5 gld. 20 kr., 10 zvitkov 9 gld. 20 kr. (Manj ko jeden zvitok se ne more pošiljati.)

Prosi se, izrecno „**J. Pserhofer-ja kri čistilne kroglice**“ zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škatljice na navodilu o uporabi stoječi podpis **J. Pserhofer** in sicer z rudečimi črkami.

Balzam zoper ozeblino, **J. Pserhofer-ja**, 1 lonček 40 kr. s poštnine prosto pošiljativjo 65 kr.

Sok od ozkega trpotca (Spitzwegrichsaft), 1 stekl. 50 kr.

Američansko mazilo zoper protin, 1 lonček 1 gl. 20 kr.

Prašek zoper pótne noge, cena škatljice 50 kr., s poštnine prosto pošiljativjo 75 kr.

Balzam zoper golšo, 1 stekl. 40 kr., s poštnine prosto pošiljativjo 65 kr.

Angelški balzam, 1 steklenica 50 kr.

Življenska esenca (Praške kapljice), 1 steklenica 22 kr.

Fijakerski prašek za prsi (1 škatlja 35 kr. s poštnine prosto pošiljativjo 60 kr.

Tannoehmin-pomada **J. Pserhofer-ja**, najboljšo sredstvo za rast lasij, 1 pušica 2 gld.

Univerzalni obliž prof. Stendel-a, 1 lonček 50 kr., s poštnine prosto pošiljativjo 75 kr.

Univerzalna čislana sol **A. W. Bulricha**, domače sredstvo proti slabi prebavi, 1 zavoj 1 gld.

Razen tu imenovanih prepatov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglašene tu- in inozemske farmaceutičke specialitete ter se poskrbe vsi predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje. — **Pošiljatev po pošti** izvršujejo se najhitreje proti temu, da se praj vpošlje denar, večje naročbe tudi proti povzetju zneska.

Ce se preje vpošlje denar (najbolje s poštno nakaznico), potem je poštnina mnogo cenajša, nego pri pošiljativh proti povzetju.

Vozni listi in tovarni listi v Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrob „**Red Stearn Linie**“ iz Antverpena direktno v **New Jork & Philadeifijo**

koncesijonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na uprašnja odgovarja točno: koncesijovant zastop

„**Red Star Linie**“
na DUNAJU, IV Weyringergasse 17 ali pri **JOSIP-U STRASSERJ-U**
Stabureau & commerciieller Correspondent der k. k. Staatsbahnen in Innsbruck